

Innhold

Forord	11
1. Innledning	13
<i>Kristin Alsos, Tone Fløtten, Hanne Cecilie Kavli, Terje Olsen og Sissel Trygstad</i>	
Hva er ulikhet?	14
Drivere	16
Arbeidsliv	18
Velferdsstat	21
Migrasjon og integrering	25
Dilemmaer	28
Referanser	30
Del 1 Arbeidsliv	
2. Et organisert arbeidsliv – et gode for alle også i fremtiden?	35
<i>Kristin Alsos og Kristine Nergaard</i>	
Innledning	36
Data og metode	37
Den norske arbeidslivsmodellen	38
Større ulikhet mellom bransjer?	41
Grupper med svak tilknytning til arbeidsmarkedet	44
Er den norske arbeidslivsmodellen fremdeles i stand til å legge premissene for utviklingen av arbeidslivet?	46
En arbeidslivsmodell som favner alle?	50
Referanser	52
3. Midlertidige ansettelses og innleie som kilde til ulikhet	54
<i>Kristine Nergaard og Jørgen Svalund</i>	
Innledning	55
Tidsavgrensede tilknytninger og ulikhet gjennom kontraktstype	57
Et blikk på norsk og skandinavisk forskning	60
Norsk arbeidsliv: økt ulikhet under et bilde av stabilitet?	60
Data og metode	61
Atypiske ansettelses over tid	62
Diskusjon	67
Avslutning	70
Referanser	71

4. Fagopplæring og fordeling	74
<i>Torgeir Nyen og Anna Hagen Tønder</i>	
Innledning	75
Ulikhet i utdanningsvalg	76
Ulikhet i lønn etter utdanningsnivå	77
Yrkesutdanningssystem og ulikhet	78
Det norske fagopplæringssystemet	81
Utfordringer for den norske fagopplæringsmodellen i årene framover ...	85
Referanser	86
5. Demokrati på jobben	89
<i>Sissel C. Trygstad og Ragnhild Steen Jensen</i>	
Hvorfor deltakelse, hvordan og om hva?	90
Problemstillinger og metode	92
Bedriftsdemokratiske ordninger	94
Deltakelse og innflytelse i omorganiseringsprosesser	97
Opplevd individuell innflytelse og bedriftsdemokratiske ordninger	99
Sammenfatning og diskusjon	101
Avslutning	103
Referanser	103
Vedlegg 5.1	105
6. Lavere organisasjonsgrad i arbeidsmarkedet. Har det konsekvenser for fordelingen?	106
<i>Ester Bøckmann, Bjorn Dapi og Elin Svarstad</i>	
Innledning	107
Begrepsavklaringer og metode	109
Mekanismer for hvordan organisering påvirker ulikhet	111
Har et svekket organisert arbeidsliv hatt betydning for ulikhetsutviklingen?	113
Kan økt ulikhet påvirke det organiserte arbeidslivet?	117
Avslutning	117
Referanser	118
7. Arbeidsinnvandring og nye skillelinjer i arbeidsmarkedet	120
<i>Anne Mette Ødegård</i>	
Innledning	121
Hva skjer når vi blir utsatt for et tilbudssjokk av arbeidskraft?	122
Hvor mange, hvem og hvorfor?	123
Å jobbe hardt for lav betaling – økende forskjeller i det norske arbeidsmarkedet	126
«Vi følger tariffen» – tillit og reguleringer	130
Mobil og fleksibel arbeidskraft – eller?	131
Referanser	135

8. Plattformmediert gigarbeid i Norge. Flexibilitet, uforutsigbarhet og ulikhet	137
<i>Kristin Jesnes og Sigurd M.N. Oppegaard</i>	
Innledning	138
Hva er plattformmediert gigarbeid?	139
Plattformmediert gigarbeid i Norge	141
Plattformarbeid i drosjenæringen	141
Plattformmer i matleveringsbransjen	144
Diskusjon	147
Avslutning	151
Referanser	152
Del 2 Velferdsstat	
9. Den norske ulikhetsdebatten	157
<i>Tone Fløtten</i>	
Innledning	158
Politikk for økonomisk utjevning	159
Utviklingen i fattigdom og ulikhet	161
Holdninger til ulikhet	163
Fire tiår med økende bevissthet om ulikhet	171
Avslutning	172
Referanser	173
10. Etter pensjonsreformen – valg, virkninger og veien videre	175
<i>Tove Midtsundstad</i>	
Innledning	176
Pensjonsreformen	176
Tilpasninger i seinkarrieren	177
Seinkarrierer i privat sektor etter 2011	178
Utdfordringer og dilemmaer	186
Driverne	187
Avslutning	189
Referanser	191
11. Kvinners sykefravær – et mysterium?	194
<i>Beret Bråten og Ragnhild Steen Jensen</i>	
Innledning	195
Hva statistikk forteller om kjønnsforskjeller i sykefravær	196
Hva forskning forteller om årsaker til kjønnsforskjeller i sykefravær	198
Empirinære fortolkninger	200
Teoretiske fortolkninger	204
Hypotesetesting kontra fortolkende tilnærminger	207
Referanser	208

12. Når velferdstjenestene ikke strekker til: Oppfølging av personer med rus- og psykiske helseproblemer	211
<i>Inger Lise Skog Hansen og Terje Olsen</i>	
Innledning	212
Data og metode	214
Bolig og tjenester til personer med kaotiske liv	215
Spesialisering – når brukerne ikke passer inn	216
Meningsbærende kategorier og klassifisering	219
Medvirkning og involvering	220
Analyse	221
Avslutning	222
Referanser	224
13. Ulikhetens geografi	226
<i>Elias Nosrati</i>	
Innledning	227
Ulikhet i sosialt og fysisk rom	227
Historiske linjer	228
Inn i det 21. århundre	230
Avslutning	234
Referanser	235
Del 3 Migrasjon og integrering	
14. Da klokka klang ... Utdanningens plass i integreringspolitikken	239
<i>Tove Mogstad Aspøy, Hanne Cecilie Kavli og Anna Hagen Tønder</i>	
Innledning	240
Data og metoder	241
Utdanningsnivå blant flyktninger i Norge	242
Rett til utdanning og muligheter for livsopphold	243
Formelle rettigheter uten reelle muligheter?	247
Flyktingers deltakelse i det formelle utdanningssystemet	249
Avslutning	253
Referanser	254
Vedlegg 14.1 Dokumentgjennomgang	256
15. Å bygge opp eller bryte ned? Tillit og brukerrelasjoner i møtet mellom innvandrere og Nav	258
<i>Silje Andresen, Jon Horgen Friberg, Hanne Cecilie Kavli og Maria G. Volckmar-Eeg</i>	
Innledning	259
Bakgrunn	260
Data og metoder	262
Hvordan opplever brukerne relasjonen med Nav?	263

Hva kjennetegner brukere som har særlig dårlig erfaringer med Nav?	267
Avslutning	271
Referanser	273
Vedlegg 15.1	275
16. Mangfold og ulikhet i det nye Norge: Innvandrernes barn på terskelen til voksenlivet	276
<i>Jon Horgen Friberg og Erika Braanen Sterri</i>	
Innledning	277
Teoretiske perspektiver på sosial mobilitet blant innvandrernes etterkommere	278
Metode og data	280
Hva kjennetegner oppvekstforholdene for barn av innvandrere i Norge? . .	281
Hvordan går det med de samme gruppene i begynnelsen av 20-årene?	284
Avslutning	290
Referanser	291
17. Norsk innvandringspolitikk som ulikhetsdriver	294
<i>Ragna Lillevik og Guri Tyldum</i>	
Innledning	295
En nøktern standard i asylsøkerfasen	297
Familieinnvandring – rettighet eller gulrot?	299
Fra trygderettigheter til behovsprøvde ytelser	302
Strengere krav for statsborgerskap	303
Konsekvenser for norsk ulikhet	305
Referanser	308
18. Den norske dialogmodellen: Representasjon og dialog som svar på kulturell ulikhet	311
<i>Olav Elgvin</i>	
Innledning	312
Forskningsspørsmål og metode	312
Kulturell ulikhet, islam og konflikter	313
Den norske religionspolitikken: Statsstøtte, representasjon og dialog	314
Endringer i politikk og holdninger	317
Utfordringer: Mangelfull institusjonalisering	319
Avslutning	321
Referanser	322
Forfatteromtaler	324